

Άκυροι χιλιάδες φορολογικοί έλεγχοι σε Α.Ε.

Με νέα απόφαση του ΣτΕ διαγράφονται φόροι και πρόστιμα ύψους πολλών εκατομμυρίων ευρώ

Του Γιώργου Παλαιτσάκη
gpal@naftemporiki.gr

Χιλιάδες έλεγχοι της φορολογικής διοίκησης, οι οποίοι διενεργήθηκαν και ολοκληρώθηκαν κατά τα έτη 2014-2016 σε υποθέσεις φορολογίας εισοδήματος μεγάλων επιχειρήσεων που αφορούν τις χρήσεις 2011-2013, ακυρώνονται εκ των υστέρων και θεωρούνται πλέον ως μη γενόμενοι, μόνο και μόνο επειδή για τις υποθέσεις αυτές είχαν εκδοθεί «λευκά» φορολογικά πιστοποιητικά από ιδιωτικές ελεγκτικές εταιρείες. Συνέπεια της εξέλιξης αυτής θα είναι να διαγραφούν εκ των υστέρων καταλογισθέντα ποσά φόρων και προστίμων ύψους πολλών εκατομμυρίων ευρώ. Όσα δε εκ των ποσών αυτών καταβλήθηκαν ήδη από τις ελεγχθείσες επιχειρήσεις, το Δημόσιο θα εξαναγκαστεί να τα επιστρέψει σε αυτές.

Παραγραφή μετά το 18μηννο

Αιτία όλων αυτών είναι μία νέα, πρόσφατα εκδοθείσα απόφαση-βόμβα του Συμβουλίου της Επικρατείας, σύμφωνα με την οποία σε όσες περιπτώσεις ανωνύμων εταιρειών διενεργήθηκαν φορολογικοί έλεγχοι των χρήσεων 2011-2013 από ιδιώτες ελεγκτές και εκδοθούν φορολογικά πιστοποιητικά χωρίς τη διατύπωση επιφυλάξεων (επειδή οι ελεγκτές εκείνοι δεν διαπίστωσαν φορολογικές παραβάσεις) ισχύει υπουργική απόφαση εκδοθείσα το 2011, βάσει της οποίας το Δημόσιο είχε δικαίωμα διενέργειας δικού του φορολογικού (επανελέγχου και επιβολής πρόσθετων φόρων και προστίμων εντός 18μήνου από την ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής των φορολογικών πιστοποιητικών στη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων (ΓΠΠΣ) του υπουργείου Οικονομικών. Εφόσον, σύμφωνα με το ΣτΕ, το Δημόσιο δεν είχε διενεργήσει και δεν είχε ολοκληρώσει εντός του 18μήνου τον δικό του φορολογικό έλεγχο, οι υποθέσεις αυτές θεωρούνται οριστικά πε-

ραιωμένες και παραγεγραμμένες μετά την πάροδο του 18μήνου. Δηλαδή για τις υποθέσεις αυτές η περίοδος παραγραφής του ελεγκτικού δικαιώματος του Δημοσίου είναι 18μηννη και όχι πενταετής. Βάσει της ίδιας απόφασης του ΣτΕ, επανελέγχος στις υποθέσεις αυτές από το Δημόσιο μπορούσε να διενεργηθεί μετά την πάροδο του 18μήνου, αλλά εντός της κανονικής πενταετούς περιόδου παραγραφής, μόνο εφόσον διαπιστώνονταν βαρύτατα αδικήματα που αφορούν νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες από μέλη των διοικητικών συμβουλίων ή συναλλαγές με ανύπαρκτες φορολογικά επιχειρήσεις ή έκδοση ή λήψη πλαστών - εικονικών φορολογικών στοιχείων.

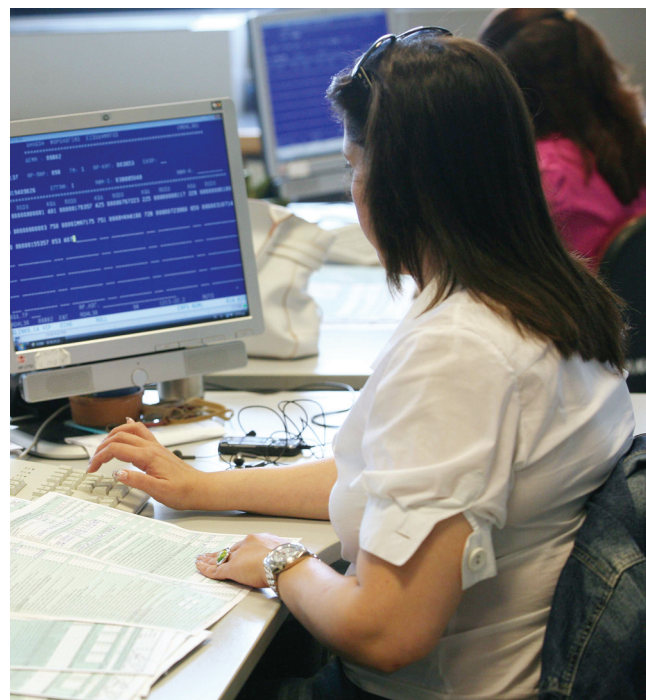
Ουσιαστικά, με βάση την νέα αυτή απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου, σε όλες τις περιπτώσεις κατά τις οποίες ιδιώτες ελεγκτές διενεργούν ελέγχους σε υποθέσεις φορολογίας εισοδήματος ανωνύμων εταιρειών για τις χρήσεις των ετών 2011-2013 και εξέδωσαν «λευκά» φορολογικά πιστοποιητικά, τυχόν (επανε)έλεγχοι που διενεργήθηκαν από το Δημόσιο μετά την πάροδο 18μήνου από την κοινοποίηση των πιστοποιητικών στη ΓΠΠΣ θεωρούνται άκυροι, παρά το γεγονός ότι διενεργήθηκαν κανονικά, εντός της πενταετούς προθεσμίας παραγραφής που είχε στη διάθεσή του το Δημόσιο να τις ελέγξει.

Σύμφωνα με το ΣτΕ, εφόσον το Δημόσιο δεν προχώρησε σε επανέλεγχο εντός 18 μηνών, οι υποθέσεις φορολογίας εισοδήματος μεγάλων επιχειρήσεων για τις χρήσεις 2011-2013 θεωρούνται οριστικά περαιωμένες και παραγεγραμμένες, καθώς ισχύει 18μηννη και όχι πενταετής περίοδος παραγραφής.

Τα βασικά σημεία

Πιο αναλυτικά, με την υπ' αριθμόν 320/2020 απόφαση του Β' Τμήματος του ΣτΕ έγινε δεκτό ότι:

- α)** Υποθέσεις φορολογίας εισοδήματος ανωνύμων εταιρειών, οι οποίες αφορούσαν χρήσεις των ετών 2011, 2012 και 2013 και ελέγχθηκαν κατά τα έτη 2012, 2013 και 2014 αντίστοιχα από ιδιώτες ελεγκτές ή ιδιωτικές ελεγκτικές εταιρείες, με αποτέλεσμα να εκδοθούν γι' αυτές φορολογικά πιστοποιητικά χωρίς επιφυλάξεις λόγω μη εντοπισμού φορολογικών παραβάσεων, θεωρούνται ότι περιλήφθηκαν οριστικά και παραγράφονται μετά την πάροδο 18 μηνών από την ηλεκτρονική κοινοποίηση των πιστοποιητικών αυτών στη ΓΠΠΣ. Δηλαδή οι υποθέσεις αυτές παραγράφονται στις 30/4/2014, στις 30/4/2015 και στις 30/4/2016 αντίστοιχα.
- β)** Ως εκ τούτου, οι υποθέσεις αυτές δεν επιτρεπόταν να (επανε)ελεγχθούν από τις αρμόδιες υπηρεσίες της φορολογικής διοίκησης μετά την πάροδο του 18μήνου, δηλαδή μετά τις παραπάνω ημερομηνίες, διότι το ελεγκτικό δικαίωμα του Δημοσίου είχε πλέον παραγραφεί, έστω κι αν δεν είχε παρέλθει η κανονική πενταετής προθεσμία παραγραφής τους.
- γ)** Εξαίρεση από τον κανόνα της 18μηννης περιόδου παραγραφής των παραπάνω υποθέσεων και ως εκ τούτου παράταση της προθεσμίας παραγραφής σε πενταετή, ίσχυε μόνο εφόσον μετά την πάροδο του 18μήνου:
 - είχε ασκηθεί ποινική δίωξη κατά μελών του Δ.Σ. της εταιρείας λόγω εμπλοκής τους σε νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες,
 - εντοπίστηκαν παραβάσεις που αφορούν τη λήψη ή έκδοση πλαστών - εικονικών στοιχείων,
 - εντοπίστηκαν συναλλαγές με ανύπαρκτες φορολογικά εταιρείες,
 - διαπιστώθηκαν παραβάσεις των διατάξεων των άρθρων 39 και 39Α του ν. 2238/1994 περί transfer pricing.

Το σκεπτικό της απόφασης

▼ Στο σκεπτικό της απόφασής του, το ΣτΕ έκανε δεκτό ότι η υπουργική απόφαση του 2011, την οποία είχε εκδώσει ο τότε υπουργός Οικονομικών Ευ. Βενιζέλος (η υπ' αριθμόν ΠΟΛ. 1159/2011) και η οποία καθόριζε τη 18μηννη προθεσμία παραγραφής για τις υποθέσεις για τις οποίες είχαν εκδοθεί «λευκά» φορολογικά πιστοποιητικά, εξακολουθούσε να ισχύει και μετά την 1η Ιανουαρίου 2014, όταν τέθηκε σε εφαρμογή ο Κώδικας Φορολογικών Διαδικασιών (ν. 4174/2013) που καθιέρωσε γενικευμένη εφαρμογή της πενταετίας ως χρονικής περιόδου παραγραφής των φορολογικών υποθέσεων. Κι αυτό, διότι, σύμφωνα με το ίδιο σκεπτικό του Ανωτάτου Δικαστηρίου, με τροποποίηση που έγινε στον Κώδικα Φορολογικών Διαδικασιών τον Απρίλιο του 2014 και συγκεκριμένα με τη διάταξη της περίπτωσης 20 της υποπαραγράφου Δ2 του ν. 4254/2014 κυρώθηκε νομοθετικά η υπουργική απόφαση του 2011 και ορίστηκε ότι ισχύει για όλες τις φορολογικές χρήσεις οι οποίες είχαν αρχίσει πριν από την 1η Ιανουαρίου 2014. Ως εκ τούτου, βάσει του συγκεκριμένου σκεπτικού, όσοι φορολογικοί έλεγχοι διενεργήθηκαν από το 2014 και εξής σε υποθέσεις φορολογίας εισοδήματος Α.Ε. των χρήσεων 2011, 2012 και 2013, για τις οποίες είχαν εκδοθεί «λευκά» φορολογικά πιστοποιητικά, είναι άκυροι εφόσον ολοκληρώθηκαν μετά την πάροδο των 18μήνων περιόδου παραγραφής που όριζε η υπουργική απόφαση του 2011.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η διάταξη του ν. 4254/2014, με την οποία κυρώθηκε νομοθετικά η επίμαχη υπουργική απόφαση του 2011, όριζε επιπλέον ότι η απόφαση αυτή μπορούσε να τροποποιηθεί κατόπιν εισήγησης της ΕΛΤΕ. Βασισζόμενος σε αυτό, στο τέλος του 2015 ο τότε αναπληρωτής υπουργός Οικονομικών Τρύφων Αλεξιάδης εξέδωσε την υπ' αριθμόν ΠΟΛ. 1034/2016 απόφαση με την οποία κατήργησε το 18μηννο και ξεκαθάρισε ότι για όλες ανεξαιρέτως τις υποθέσεις φορολογίας εισοδήματος για τις οποίες είχαν εκδοθεί φορολογικά πιστοποιητικά ισχύει πενταετής περίοδος παραγραφής. Το ΣτΕ, όμως, στο σκεπτικό της υπ' αριθμόν 320/2020 απόφασής του, χαρακτήρισε ως «μη νόμιμη» την ενέργεια αυτή του κ. Αλεξιάδη, κρίνοντας ότι δεν υπήρχε νομοθετική εξουσιοδότηση για την έκδοσή της.

Η νέα αυτή απόφαση του ΣτΕ αφορά υποθέσεις που ελέγχθηκαν με βάση την υπ' αριθμόν ΠΟΛ. 1159/2011 απόφαση του τότε υπουργού Οικονομικών Ευάγγελου Βενιζέλου. Στα άρθρα 2, 5 και 6 της απόφασης αυτής, η οποία εκδόθηκε στις 22 Ιουλίου 2011, προβλέπονταν, μεταξύ άλλων, τα εξής:

- Το Δημόσιο έχει το δικαίωμα

να ελέγξει φορολογικά εταιρείες για τις οποίες έχουν εκδοθεί από ιδιώτες ελεγκτές φορολογικά πιστοποιητικά χωρίς επιφυλάξεις (χωρίς εντοπισμό φορολογικών παραβάσεων).

- Αυτοί, ωστόσο, οι φορολογικοί έλεγχοι του Δημοσίου πρέπει να ολοκληρώνονται σε διάστημα όχι αργότερο των 18 μηνών από τη λήξη της προθεσμίας εν-

τός της οποίας οι ιδιώτες ελεγκτές υπέβαλαν ηλεκτρονικά στη φορολογική διοίκηση τα έντυπα της «έκθεσης φορολογικής συμμόρφωσης» που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος κάθε φορολογικού πιστοποιητικού.

Ουσιαστικά, το Β' Τμήμα του ΣτΕ, αφού εξέτασε προσφυγή ανώνυμης εταιρείας που ελέγχθηκε φορολογικά από το Κέντρο Ελέγχου Μεγάλων Επιχειρήσεων (ΚΕΜΕΕΠ) για τη χρήση του 2012, μετά την πάροδο 18μήνου από την ημερομηνία κοινοποίησης «λευκού» φορολογικού πιστοποιητικού γι' αυτήν, εξέδωσε την υπ' αριθμόν 320/2020 απόφαση με την οποία έκανε δεκτό ότι η 18μηννη προθεσμία παραγραφής ισχύει -βάσει της υπ' αριθμόν 1159/2011 απόφασης του υπουργού Οικονομικών- υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α)** της έκδοσης φορολογικού πιστοποιητικού χωρίς επιφυλάξεις,

- β)** της άπρακτης παρόδου της οριζόμενης από τον νόμο προθεσμίας των 18 μηνών από την υποβολή της εν λόγω έκθεσης στη βάση δεδομένης της φορολογικής διοίκησης, χωρίς εντοπισμό φορολογικών παραβάσεων από τους ελέγχους της φορολογικής αρχής,
- γ)** της απουσίας στοιχείων ή ενδείξεων για σοβαρές παραβάσεις (ξέπλυμα χρήματος, πλαστά - εικονικά τιμολόγια, παραβάσεις των διατάξεων περί transfer pricing).

Οι συνέπειες

Συνέπειες της εφαρμογής της νέας αυτής απόφασης του Β' Τμήματος του ΣτΕ θα είναι:

- Να ακυρωθούν όλοι οι έλεγχοι φορολογίας εισοδήματος των χρήσεων 2011, 2012 και 2013 που διενεργήθηκαν σε μεγάλες ανώνυμες εταιρείες αφού είχαν παρέλθει οι 18μηννες χρονικές περιόδους που ακολούθησαν αμέσως μετά τις ηλεκτρονικές κοινοποιήσεις των εκδοθέντων «λευκών» φορολογικών πιστοποιητικών από τους ιδιώτες ελεγκτές (δηλαδή μετά τις 30/4/2014 για τη χρήση του 2011, μετά τις 30/4/2015 για τη χρήση του 2012 και μετά τις 30/4/2016 για τη χρήση του 2013), έστω κι αν οι έλεγχοι αυτοί είχαν ολοκληρωθεί εντός της πενταετούς προθεσμίας παραγραφής του ελεγκτικού δικαιώματος του Δημοσίου (δηλαδή πριν από τις 31/12/2017 για τη χρήση του 2011, τις 31/12/2018 για τη χρήση του 2012 και τις 31/12/2019 για τη χρήση του 2013).
- Καταλογισθέντα ποσά φόρων και προστίμων συνολικού ύψους πολλών εκατομμυρίων ευρώ να διαγραφούν.